

Daniel Gil Solés — El col·lectiu bibliotecari i la promoció de les eines lliures

Autor: - 27/12/2022

Els bibliotecaris i bibliotecàries sempre hem estat unes persones inquietes, uns autèntics *culs d'en Jaumet* que ens hem caracteritzat per ser un *early adopters* d'una multitud innumerable de tecnologies de la informació i de la comunicació. Des de programari de gestió i catalogació, passant per xarxes socials, serveis al núvol o wikis —només cal veure la implicació del col·lectiu amb la Viquipèdia— i bases de dades diverses, entre moltes altres eines, el col·lectiu sempre s'ha mostrat predisposat a esdevenir l'avantguarda en l'ús, la promoció i la difusió de tota tecnologia que fos susceptible d'incorporar-se a les #biblioteques i al mateix temps que fos útil als seus usuaris. Sempre hem estat, i continuem sent, un col·lectiu professional inquiet, amb ganes, afany i plenament capacitat per a *tafanejar* i esdevenir líders. Nosaltres ho sabem, i per sort, cada cop hi ha més persones fora del nostre entorn laboral i professional que també ho sap i que ens té en compte.

L'últim entorn en el qual el personal bibliotecari han desembarcat ha estat el del #fedivers. Fa uns mesos ja vaig escriure sobre les biblioteques i el fedivers, i sobre la necessitat de què les #biblioteques comencessin a ser-hi presents i a explorar aquest nou entorn. Des del setembre del 2021, moltes coses han canviat, i segurament gràcies a un context inestable de #Twitter i l'aparició en escena d'Elon Musk, s'ha esdevingut una migració massiva d'usuaris de #Twitter cap a #Mastodon, el buc insígnia del fedivers, però no l'única eina d'aquest nou entorn interconnectat i que recupera l'essència d'una internet horitzontal, interoperable i fet de petits nodes que interactuen entre ells gràcies a què parlen i entenen un mateix llenguatge, l'ActivityPub, desenvolupat pel W3C. En aquest nou context que s'està configurant, ja hi ha instàncies temàtiques on els bibliotecaris i les bibliotecàries hi tenen cabuda: per exemple, Scholar.social, destinada a personal acadèmic, investigadors, d'arxius i biblioteques, etc… o Openbiblio.social, impulsada des de l'Alemanya i destinada, ara si, específicament per a bibliotecaris i bibliotecàries d'arreu del món. A un nivell més local, la instància catalana Mastodont.cat també hi van aterrant col·legues de professió. És cert, i cal ser realistes, que a totes aquestes instàncies l'aterratge de companys i companyes de professió continua sent amb comptagotes, però també és cert que està sent un fluxe constant. Així, per a poder seguir a tots els bibliotecaris i bibliotecàries que es vagin afegint a Mastodon i al fedivers, el company Pedro Lázaro Rodríguez ha desenvolupat la *Lista con personas/perfiles de la Biblioteconomía y Documentación en Mastodon (en cat-es-eu-gl-vlca-etc)*, que permet afegir de forma massiva, mitjançant CSV tots els perfils bibliotecaris que es vagin incorporant a la llista.

Però Mastodon és només la punta d'un iceberg molt més gran, quasi inabastable, d'eines obertes i lliures, i que haurien de suposar una nova revolució en la manera d'entendre la comunicació digital i com volem que sigui internet en un futur no massa llunyà. Així, amb converses amb Lázaro, hem posat en marxa també una sala de xat sota protocol #XMPP, adreçada a tots els companys i companyes d'arreu de la península Ibèrica, absolutament políglota des dels seus inicis —tothom hi podrà escriure lliurement amb el seu idioma matern—, amb la voluntat d'esdevenir un nou canal de comunicació i d'intercanvi de coneixement professional i tècnic, obert, lliure i transversal, i sense dependre de grans corporacions tecnològiques, a les quals sembla que haguem venut la nostra ànima… i també la nostra capacitat de comunicar-nos, difondre la nostra comunicació científica i establir vincles entre col·legues. Tothom qui ho desitgi es pot incorporar a aquesta sala, que hem batejat amb el nom d'*Etiqueta245*, i que es pot trobar en la següent adreça: byd@chat.disroot.org. Només cal usar un programa client XMPP, com Gajim (tant per a Windows com per a Linux) o Conversations (per a mòbils amb Android). Animem, doncs, a tots els nostres col·legues a que s'hi incorporin, i que ajudin a crear un nou canal de comunicació professional fet des de la base.

I és que penso que els bibliotecaris i les bibliotecàries tenim una enorme responsabilitat social, moral i ètica, i que passa per garantir l'accés i l'ús lliure, obert i en condicions d'igualtat, a la informació així com també a les eines de gestió i de comunicació que compleixin i incorporin tots aquests valors. Malgrat que no ho sembli, la nostra és una professió que comporta d'assumpció de profundes conviccions, així com la promoció d'una sèrie de valors, i que junts conformen la genètica bàsica de la nostra professió. I evidentment, n'hem de fer promoció i difusió, però també cal que prediquem amb l'exemple, i que siguem els primers en usar totes aquestes eines que he anat mencionant en l'article. I és que aquesta responsabilitat també passa, inevitablement, per mantenir una coherència entre allò que ens defineix com a professionals —la llarguíssima tradició bibliotecària, en el sentit clàssic de la paraula i de la filosofia que hi ha al darrera, penso que encara és i serà del tot vàlida durant molts anys, malgrat que no agradi a molts companys— i allò que fem i que portem a la pràctica en la nostra carrera professional. I és que res fructificarà ni arrelarà si d'una banda, continuem apostant per estàndards oberts com l'OAI-PHM, però per l'altra, ens venem la nostra ànima a Facebook o Twitter, i els omplim de continguts propis de forma gratuïta i acrítica, amb l'argument dèbil de que és on són els nostres usuaris. Els nostres usuaris, amb coherència, ens acompanyaran sempre allà on el vent de la vida ens porti. Només depèn de nosaltres mateixos que fem divisa de l'avantguarda que sempre hem liderat.

(*) Daniel Gil Solés
Bibliotecari a la Biblioteca Pública Episcopal del Seminari de Barcelona

Compartir

